

CEPV2001

K

1 I povolal Izák Jákoba a požehnal mu. Přikázal mu: „Neber si ženu z dcer kenaanských. ([Gn 24:3 Gn 27:46])

2 Odejdí do Rovin aramských do domu Betúela, otce své matky, a odtud si vezmi ženu z dcer jejího bratra Lábana. ([Gn 22:23 Gn 24:29 Oz 12:13])

3 Kéž ti Bůh všemohoucí požehná, rozplodí tě a rozmnoží. Bude z tebe společenství lidských pokolení. ([Gn 17:6 Gn 24:60])

4 Kéž ti dá požehnání Abrahamovo, tobě i tvému potomstvu, abys obdržel zemi, v níž jsi hostem a kterou Bůh dal Abrahamovi.“ ([Gn 12:2 Gn 12:7 Gn 17:8 Gn 26:3])

5 Pak Izák Jákoba propustil a ten šel do Rovin aramských k Lábanovi, synu Aramejce Betúela, bratru Jákobovy a Ezauovy matky Rebeky.

6 Ezau viděl, že Izák Jákobovi požehnal a poslal ho do Rovin aramských, aby si odtamtud vzal ženu; že mu při požehnání přikázal, aby si nebral ženu z dcer kenaanských;

7 že Jákob otce i matku uposlechl a odešel do Rovin aramských.

8 Viděl též, že kenaanské dcery jsou jeho otci Izákovi odporne. ([Gn 26:34n])

9 Šel tedy Ezau k Izmaelovi a přibral si ke svým ženám ještě Machalatu, dceru Abrahamova syna Izmaela, sestru Nebajótovu. ([Gn 25:13])

1 Povolal pak Izák Jákoba, a požehnal jemu, a přikázal mu, řka: Nepojímej ženy ze dcer Kananejských.

2 Ale vstana, jdi do Pádan Syrské do domu Bathuele, otce matky své, a pojmi sobě odtud manželku ze dcer Lábana ujce svého.

3 A Bůh silný všemohoucí požehnej tobě, a dejžť zřůst, a rozmnožž tě, abys byl v zástup mnohého lidu.

4 A dejž tobě požehnání Abrahamovo, tobě i semeni tvému s tebou, abys dědičně obdržel zemi, v níž pohostinu jsi, kterouž dal Bůh Abrahamovi.

5 I odeslal Izák Jákoba, kterýžto šel do Pádan Syrské k Lábanovi synu Bathuele Syrského, bratru Rebeky matky Jákobovy a Ezau.

6 Vida pak Ezau, že požehnání dal Izák Jákobovi, a že ho odeslal do Pádan Syrské, aby sobě odtud vzal manželku, a že, když mu požehnání dával, přikázal mu, řka: Nepojmeš ženy ze dcer Kananejských;

7 A že by uposlechl Jákob otce svého a matky své a odšel do Pádan Syrské;

8 Vida také Ezau, že dcery Kananejské těžké byly v očích Izákovi otci jeho:

9 Tedy odšel Ezau k Izmaelovi, a mimo prvnější ženy své, pojal sobě za ženu Mahalat, dceru Izmaele, syna Abrahamova, sestru Nabajótovu.

- Rebeka vymyslela plán Jákobovy záchrany, ale Izák ho dovedl k dokonalosti. Potrestal Jákoba i Rebeku, přesto Jákoba uchránil před Ezauovým hněvem a uklidnil vody. Vyslání Jákoba k přízni bylo však víceméně vyhnanstvím.
- Jákob už se nyní nemusí převlékat za svého bratra, když si jde k otci pro požehnání. Přesto se nabízí otázka, jak je možné, že Jákob dostává druhé požehnání, když pro Ezaua už Izák žádné neměl... Také je zde velmi patrná touha Izákova po Abrahamově požehnání. Izák si uvědomoval, že stejně jako Abraham má i on pouze dva syny a má-li vzniknout početný národ, bude se tak dít až v budoucnosti. V návaznosti na doplnění poznámce z předchozí kapitoly dostává teprve nyní Jákob Abrahamovo požehnání. Zdá se, že Izák už ví, kdo bude pokračovatelem rodu. Rozhodl se mezi oblíbeným, ale lehkovážným Ezauem a úskočným, ale Boha vyznávajícím Jákobem.
- Zdá se, že Ezau si uvědomuje svoji prohru a jakoby chtěl na poslední chvíli ještě něco zachránit. Své nové ženy si vybírá z Abrahamovy krve, i když u Izmaele, ale nejsou to Kenaanky. Snad tak jedná v poslední naději, že se tím otci zavděčí a ten mu nakonec udělí požehnání. Navíc jiné „čistě“ ženy nebyly v dohledu.

10 Jákob vyšel z Beer-šeby a šel do Cháranu. ([Gn 26:23-25; Gn 11:31])

11 Dorazil na jedno místo a přenocoval tam, neboť slunce již zapadlo. Vzal jeden z kamenů, které na tom místě byly, postavil je v hlavách a na tom místě ulehl.

12 Měl sen: Hle, na zemi stojí žebřík, jehož vrchol dosahuje k nebesům, a po něm vystupují a sestupují poslové Boží. ([Nu 12:6 Jb 33:15n; J 1:51])

13 Nad ním stojí Hospodin a praví: „Já jsem Hospodin, Bůh tvého otce Abrahama a Bůh Izákův. Zemi, na níž ležíš, dám tobě a tvému potomstvu. ([Gn 35:1 Gn 48:3; Gn 31:42 Gn 32:10 Ex 3:6 Ex 3:15 > Mt 22:32; : Gn 13:14nn; Gn 35:12])

14 Tvého potomstva bude jako prachu země. Rozmůžeš se na západ i na východ, na sever i na jih. V tobě a ve tvém potomku dojdou požehnání všechny čeledi země. ([Nu 23:10 Dt 19:8; : Gn 12:3 Gn 26:4])

15 Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“ ([Gn 26:3 Gn 31:3 Gn 31:5 Ž 91:11; Gn 35:6; Dt 31:6- Dt 31:8 Joz 1:5 1Kr 8:57 > Žd 13:5])

10 Vyšel pak Jákob z Bersabé, šel do Cháran.

11 I trefil na jedno místo, na kterémžto zůstal přes noc, (nebo slunce již bylo zapadlo,) a nabrav kamení na místě tom, položil pod hlavu svou, a spal na téměř místě.

12 I viděl ve snách, a aj, žebřík stál na zemi, jehožto vrch dosahal nebe; a aj, andělé Boží vstupovali a sstupovali po něm.

13 A aj, Hospodin stál nad ním, a řekl: Já jsem Hospodin, Bůh Abrahama otce tvého, a Bůh Izákův; zemi tu, na kteréž ty spíš, tobě dám a semeni tvému.

14 A bude símě tvé jako prach země; nebo rozmůžeš se k západu, i k východu, na půlnoci, i ku poledni; nad to požehnány budou v tobě všechny čeledi země, a v semeni tvém.

15 A aj, já jsem s tebou, a ostříhati tě budu, kamžkoli půjdeš, a přivedu tě zase do země této; nebo neopustím tebe, až i učiním, což jsem mluvil tobě.

- Jákob vyráží z Beer-Šeby (Studně přísahy) do Cháranu (Vyprahlost). Zde můžeme cítit náznak Jákobovy situace – on odchází od zdroje (studny, vody → Boha) do pustiny (vyprahlosti, pustiny, pouště → bez Boha). On si toho je určitě dobře vědom. Snad proto má hned na počátku putování velmi živý sen zakončený Božím požehnáním, ve kterém ho Bůh ujišťuje o tom, co Izák vyslovil pouze jako přání, totiž, že z něj vzejde početné pokolení.
- Vidění s žebříkem nechci nijak složitě rozebírat. Domnívám se, že Bůh Jákobovi poodhalil svůj aktivní postoj vůči lidem. Ukázal mu frekventovaný kanál mezi nebem a zemí. Z tohoto snu usuzuji dále, že Bůh není netečný, ale má pod kontrolou nejen své posly, ale i ty, ke kterým je posílá. Množství poslů napovídá, že Jákob není sám, se kterým B. komunikuje. Další, co mě napadá je to, že se jedná o anděly strážné. Nabízí se mi srovnání se zoufalým Eliášem (: I. Kr 19)
- To, že je Jákobovi zaslíbena země, na které leží je současně zárukou návratu domů. Navíc se stane praotcem početného lidu a skrze něj dojdou požehnání všechny pokolení země, což je možná fakt, který Jákob v té chvíli dost dobře nechápal. Je to vlastně prorocství na Ježíše Krista, který vzešel z rodokmenu Judova.
- Pro mě nejdůležitějším veršem této perikopy je v. 15. Proč? Přes všechno, čeho se v minulosti dopustil, dostává Jákob Boží požehnání. To se nám může zdát překvapivé. Očekávali bychom aspoň malý trestík za podovody na bratrovi a otci, ale nic takového – Boží úmysly jsou jiné. Dost možná je doceněno Jákobovo úsilí o získání Božího požehnání za každou cenu.

16 Tu procitl Jákob ze spánku a zvolal: „Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl!“ ([Ex 3:5 Joz 5:15 :: 1Kr 8:27 2Pa 6:18])

17 Báľ se a řekl: „Jakou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská.“ ([Mt 17:6])

18 Za časného jitra vzal Jákob kámen, který měl v hlavách, a postavil jej jako posvátný sloup; svrchu jej polil olejem. ([Gn 31:45 Joz 24:26 1S 7:12 : 2S 18:18 :: Lv 26:1; Gn 35:14 : Lv 8:10n])

19 Tomu místu dal jméno Bét-el (to je Dům Boží). Původně se to město jmenovalo Lúz. ([Gn 35:1 Gn 35:6 14n 48,3 Sd 1:23 Sd 1:26])

20 Jákob se tu zavázal slibem: „Bude-li Bůh se mnou, bude-li mě střežit na cestě, na niž jsem se vydal, dá-li mi chléb k jídlu a šat k odívání ([Gn 31:13 : 1Tm 6:8])

21 a navrátím-li se v pokoji do domu svého otce, bude mi Hospodin Bohem. ([Dt 26:17 Ž 91:2])

22 Tento kámen, který jsem postavil jako posvátný sloup, stane se domem Božím. A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“ ([Gn 35:3 Gn 35:14; : Gn 14:20 Lv 27:30- Lv 27:33])

16 Procítiv pak Jákob ze sna svého, řekl: V pravdě Hospodin jest na místě tomto, a já jsem nevěděl.

17 (Nebo zhroziv se, řekl: Jak hrozné jest místo toto! Není jiného, jediné dům Boží, a tu jest brána nebeská.)

18 Vstav pak Jákob ráno, vzal kámen, kterýž byl podložil pod hlavu svou, a postavil jej na znamení pamětné, a polil jej svrchu olejem.

19 Protož nazval jméno místa toho Bethel, ješto prvé to město sloulo Lúza.

20 Zavázal se také Jákob slibem, řka: Jestliže Bůh bude se mnou, a ostříhati mne bude na cestě této, kterouž já jdu; a dá-li mi chléb ku pokrmu a roucho k oděvu,

21 A navrátím-li se v pokoji do domu otce svého, a bude mi Hospodin za Boha:

22 Kámen tento, kterýž jsem postavil na památku, bude domem Božím; a ze všech věcí, kteréž mi dáš, desátky spravedlivě tobě dám.

- Ovšem Jákobova povaha se opět projevuje v reakci na sen. Jákob byl přece jen opatrný a klade si podmínku – pokud bude splněno vše, co Bůh slíbil, pak teprve se mu (Jákobovi) stane Bohem. Tak to ovšem vypadá na první pohled, jenže proč by předtím Jákob v bázni stavěl posvátný kámen a poléval ho olejem, kdyby už Bůh nebyl jeho bohem? To se mi zdá jako podivné.
 - Ješajahu Leibowitz ve své knize Úvahy nad Tórou uvádí komentář midraše, zaobírajícího se touto událostí. Podle něj Jákob pouze žádal o pomoc a ochranu před pomluvou (cesta), incestem (chléb), zabitím (návrat v míru do otcovského domu) a modloslužbou (Hospodin mi bude Bohem). Ničeho z toho nebyl ušetřen a to je možná také odpovědí na výše uvedenou poznámku, týkající se požehnání, které Jákob od Boha obdržel, aniž by byl předtím nějak potrestán za svou úskočnost. Nese si důsledky svého jednání, což je samo o sobě dosti velkým trestem.
- Místo, kde vztyčil sloup, nazval Jákob Bét-el, neboli Dům Boží, ale vzhledem ke snu bych se přikláněl k označení Brána Boží nebo nebeská, jak sám Jákob toto místo označuje.